

Модуль 3 (Частина 2)

Використання цифрових
медіа для зближення
людей

www.includememedia.eu

This resource is licensed
under CC BY 4.0

Co-funded by
the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the Finnish National Agency for Education. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them

* З метою економії паперу, будь ласка, друкуйте цей документ у відтінках сірого або чорно-білому режимі, а не у кольорі. Друкуйте на обох сторонах аркуша (двосторонній друк) та, якщо можливо, розміщуйте кілька слайдів або сторінок на одному аркуші.

Модуль 3 (Частина 2)

Тема 3:

Цифрова дипломатія та вирішення конфліктів: зміцнення міжкультурної комунікації

Тема 4:

Етична цифрова взаємодія: питання конфіденційності, упередженості та онлайн-поведінки

Модуль 3 (Частина 2) Використання цифрових медіа для зближення людей

Цей модуль досліджує, як цифрові медіа долають розбіжності, сприяють поважному спілкуванню та зміцнюють інклюзивні спільноти через конструктивний діалог, етичну взаємодію та стратегії протидії поляризації, переслідуванню та шкідливій поведінці в інтернеті.

МОДУЛЬ 3 (Частина 1)

Тема 1

Цифрові медіа та формування спільнот: створення інклюзивних онлайн-просторів

Досліджує, як цифрові медіа формують інклюзивні спільноти та діалог, що ґрунтується на повазі, завдяки спільним цінностям, емпатії та активній участі.

ВИ ТУТ

Тема 2

Роль соціальних медіа у подоланні розриву між поколіннями та ідеологічних розбіжностей

Аналізує, як соціальні медіа долають розриви між поколіннями, сприяють міжгруповому діалогу та підтримують поважне обговорення питань, що стосуються різних переконань.

МОДУЛЬ 3 (Частина 2)

Тема 4

Етична цифрова взаємодія: питання конфіденційності, упередженості та онлайн-поведінки

Розглядає питання конфіденційності, упередженості та етичної поведінки в інтернеті, одночасно сприяючи відповідальній комунікації та критичному усвідомленню цифрових прав.

Тема 3

Цифрова дипломатія та вирішення конфліктів: зміцнення міжкультурної комунікації

Розглядає цифрову дипломатію як інструмент міжкультурного порозуміння, вирішення конфліктів в інтернеті та інклюзивної міжнародної співпраці.

Огляд модуля

Модуль 3 допомагає людям замислитися над тим, як користуватися онлайн-простором з повагою, справедливо та безпечно. У модулі розглядається, як онлайн-поведінка може впливати на інших, і чому важливо бути добрим, уважним та відповідальним під час спілкування в інтернеті.

У ньому також йдеться про те, як вирішувати такі проблеми, як онлайн-конфлікти, образливі повідомлення або несправедливе ставлення, а також про те, як ми всі можемо долучитися до того, щоб зробити інтернет кращим місцем. Мета полягає в тому, щоб надати учасникам інструменти та знання, необхідні для того, щоб стати поважними та активними цифровими громадянами.

01

Цифрові медіа та формування спільнот: створення інклюзивних онлайн-просторів

Досліджує, як цифрові платформи можуть як зближувати, так і розділяти людей, та пропонує способи заохочення шанобливих, інклюзивних розмов в інтернеті.

02

Роль соціальних медіа у подоланні розриву між поколіннями та ідеологічних розбіжностей

Розглядає, як європейські цифрові спільноти підтримують інклюзивність, різноманітність та громадянську участь через модерацію, доступ та спільні цінності.

03

Цифрова дипломатія та вирішення конфліктів: зміцнення міжкультурної комунікації

Зосереджується на тому, як закони, політика та соціальні ініціативи по всій Європі борються з мовою ворожнечі та онлайн-цькуванням, щоб зробити інтернет безпечнішим.

04

Етична цифрова взаємодія: питання конфіденційності, упередженості та поведінки в Інтернеті

Висвітлює такі стратегії, як взаємопідтримка, відновний діалог та освіта з цифрової етики, щоб зменшити шкоду та сприяти емпатії в інтернеті.

Коротко про модуль

Ключовий напрям:

Модуль досліджує, як люди взаємодіють у цифрових просторах і як ця взаємодія може або сприяти, або підірвати інклюзивну, поважну та етичну комунікацію. Він охоплює як можливості, так і ризики онлайн-взаємодії, особливо щодо поляризації, дискримінації, мови ворожнечі, алгоритмічної упередженості та цифрових конфліктів.

Ключові слова:

- Соціальні медіа
- Онлайн-діалог
- Цифрові спільноти
- Інклюзивні та поважні дискусії
- Цифрова медіація
- Онлайн-цькування
- Мова ворожнечі
- Кібербулінг та цифрова дискримінація,
- Поляризація
- Безпечні онлайн-простори.

Коротко про модуль

Цілі модуля:

- Виявляти неетичну або шкідливу поведінку в інтернеті (наприклад, мову ворожнечі, кібербулінг, ізоляцію).
- Зрозуміти, як цифрові платформи та алгоритми впливають на комунікацію.
- Сприяти розвитку емпатії, інклюзивності та критичного мислення у цифрових взаємодіях.
- Брати участь у конструктивному діалозі та вирішенні конфліктів у цифровому просторі.

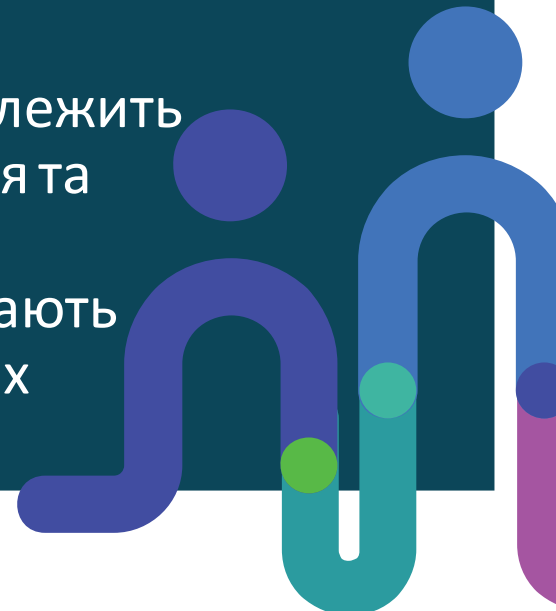

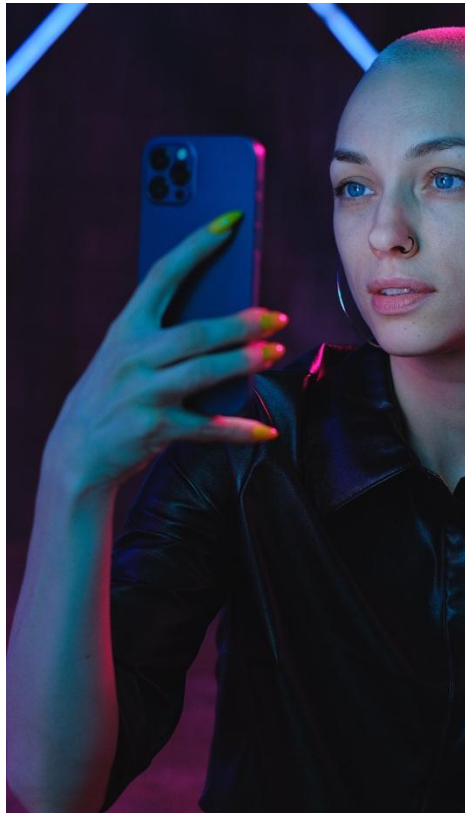

Коротко про модуль

Акцент — У цьому модулі наголошується на тому, що:

- **Цифрові простори не є нейтральними:** алгоритмічний дизайн та норми спільноти впливають на те, хто почувається в безпеці, помітним або приглушеним.
- **Інклюзивність є цілеспрямованою:** інклюзивні цифрові спільноти вимагають активних зусиль — як з боку платформ, так і з боку окремих осіб.
- **Відповідальність є колективною:** етична поведінка в інтернеті залежить від взаємопідтримки, цифрової грамотності, критичного мислення та відповідальності за політику.
- **Освіта має значення:** школи, молодіжні працівники та сім'ї відіграють центральну роль у формуванні етичних, стійких та медіаграмотних цифрових громадян.

01   **Сторінка 3**

Огляд модуля та короткий опис

02   **Сторінка 4**

Результати навчання

03   **Сторінка 11**

Тема 3:

Цифрова дипломатія та вирішення конфліктів: зміцнення міжкультурної комунікації

04   **Сторінка 12**

Тема 4:

Етична цифрова взаємодія: питання конфіденційності, упередженості та онлайн-поведінки

Модуль 3 (Частина 2) Елементи інтерактивного навчання

 74 Слайди

 04 вправи

 07 відео

 04 Практичні приклади

 04 цифрових інструментів

 02 Набори інструментів та посібники

 02 статті

 02 Блоги

Результати навчання

Тема 3: Цифрова дипломатія та вирішення конфліктів: зміцнення міжкультурної комунікації

- Дослідити роль цифрових медіа у сприянні міжнародному діалогу та дипломатії.
- Зрозуміти, як соціальні медіа використовуються для вирішення конфліктів та усунення непорозумінь.
- Вивчити стратегії використання цифрових медіа для сприяння миробудуванню та міжкультурному обміну.

Результати навчання

Тема 4: Етична взаємодія в цифровому просторі: питання конфіденційності, упередженості та онлайн-поведінки

- Розглянути етичні проблеми, пов'язані з використанням цифрових медіа, зокрема питання конфіденційності та цифрових слідів.
- Проаналізуйте, як упередження впливають на цифровий дискурс та взаємодію в інтернеті.
- Вивчити відповідальні практики цифрової комунікації та стратегії етичної взаємодії.

Тема 3

Цифрова дипломатія
та врегулювання
конфліктів:
зміцнення
міжкультурної
комунікації

Огляд

Цифрова дипломатія та врегулювання конфліктів: зміцнення міжкультурної комунікації

До онлайн-цькування та мови ворожнечі ставляться серйозно через їхній вплив на права людини, гідність та демократичні цінності в Європі.

Хоча визначення дещо різняться в різних країнах, європейські правові рамки мають спільні основи. Зі зростанням обсягів онлайн-комунікації зростає й поширеність цифрового цькування та мови ворожнечі. У цьому розділі розглядаються правові, технологічні та громадські заходи в Європі, спрямовані на подолання цих викликів.

Ключові напрями:

- 01** Європейські правові рамки та відповідні політичні заходи
- 02** Роль платформ соціальних медіа у моніторингу та обмеженні шкідливого контенту.
- 03** Підходи до забезпечення цифрової безпеки на основі штучного інтелекту та модераторства людиною
- 04** Структури підтримки для осіб, які постраждали від цифрового насильства.

«Мова ворожнечі та онлайн-цькування загрожують самим основам демократичного суспільства, придушуючи голоси, поширюючи страх та націлюючись на вразливі групи. Європа повинна й надалі реагувати на це за допомогою надійних правових механізмів, активної участі громадянського суспільства та цифрової освіти, щоб забезпечити, щоб онлайн-простір залишався поважним, інклюзивним та безпечним для всіх».

На основі цінностей ЄС та Ради Європи

Основні поняття

Онлайн-цькування: Повторна, небажана та агресивна поведінка в цифровому середовищі, що спричиняє емоційні страждання

Мова ворожнечі: будь-яке повідомлення, що підбурює до насильства, дискримінації або ворожості на підставі раси, релігії, статі, сексуальної орієнтації, інвалідності або національності.

Закон ЄС про цифрові послуги та захист згідно з GDPR: правові заходи, що забезпечують безпеку користувачів в інтернеті.

Кіберетика та цифрове громадянство: заохочення відповідальної поведінки та етичного спілкування.

Штучний інтелект та машинне навчання у модерації контенту: ефективність та обмеження автоматизованого фільтрування контенту.

Психологічний вплив онлайн-цькування: Розуміння досвіду жертв та доступних систем підтримки.

Форми онлайн-цькування та мови ворожнечі

Онлайн-цькування та мова ворожнечі можуть набувати різних форм — від прямих особистих нападів до поширення шкідливого контенту. Розуміння цих форм є надзвичайно важливим для створення безпечніших цифрових просторів та захисту людей від шкоди.

Форми онлайн-цькування та мови ворожнечі

Кібербулінг

Навмисне використання цифрових платформ для нападів на окремих осіб шляхом повторюваних образ, погроз або поширення неправдивої інформації. Це може спричинити серйозний емоційний стрес, зашкодити репутації та навіть призвести до реальної шкоди. Прикладами є цілеспрямоване переслідування в соціальних мережах, групове знущання в месенджерах та створення образливих мемів.

Доксинг

Дія, що полягає у публічному поширенні приватної інформації або даних, що дозволяють ідентифікувати особу (таких як домашня адреса, номер телефону або місце роботи), без її згоди. Це часто наражає жертву на ризик переслідування, стеження або фізичної небезпеки.

Форми онлайн-цькування та мови ворожнечі

Тролінг та флеймінг

Публікація провокаційних, шкідливих або підбурювальних повідомлень на онлайн-форумах, у стрічках соціальних мереж або в розділах коментарів з метою роздратувати інших або зірвати розмову.

Алгоритмічне посилення

Процес, за допомогою якого алгоритми на базі ШІ на платформах соціальних мереж ненавмисно сприяють поширенню мови ворожнечі та шкідливого контенту. Оскільки ці алгоритми надають пріоритет взаємодії, дописи, що сіють розбрат або мають екстремістський характер, часто отримують додаткове поширення, що збільшує їхню видимість та вплив.

Ключовий напрямок 1

Європейські правові
рамки та політичні
заходи

Законодавство ЄС щодо мови ворожнечі та цькування

Директиви та регламенти Європейського Союзу — ЄС запровадив різні законодавчі заходи для боротьби з мовою ворожнечі та цькуванням в інтернеті, зокрема:

Закон про цифрові послуги (DSA) (2022)

Закон про цифрові послуги (DSA) — це важливий регламент ЄС, спрямований на посилення відповідальності онлайн-платформ та покращення захисту користувачів від незаконного контенту, зокрема мови ворожнечі та цькуванню (Європейська комісія, 2022).

Ключовий напрямок 1

Європейські правові
рамки та політичні
заходи

Закони про цифрові послуги

Основні положення законів про цифрові послуги

Обов'язки онлайн-платформ

- Швидко видаляти незаконний контент (мову ворожнечі, дезінформацію).
- Покращення прозорості процедур повідомлення та модерації.

Захист користувачів та прозорість

- Чітко пояснювати причини видалення контенту або блокування.
- Забезпечити процедури оскарження рішень модераторів.

Оцінка ризиків для великих платформ

- Проводити оцінку ризиків щодо шкідливого контенту.
- Застосовуйте суворіші заходи контролю за цільовою рекламою, особливо щодо неповнолітніх.

Ключовий напрямок 1

Європейські правові
рамки та політичні
заходи

GDPR та право на забуття

Загальний регламент захисту даних (GDPR) (2018)

Загальний регламент захисту даних (GDPR) — це основний закон ЄС про конфіденційність даних, спрямований на захист персональних даних та цифрових прав фізичних осіб (Європейський парламент, 2018).

Основні заходи захисту від онлайн-переслідувань:

- **Право на забуття (стаття 17)** — фізичні особи можуть вимагати видалення персональних даних з онлайн-платформ, щоб запобігти переслідуванню та доксингу (наприклад, несанкціонованій публікації приватної інформації).
- **Суворі санкції за зловживання даними** — компанії, які не забезпечують захист даних користувачів (що призводить до ризиків кіберзалякування), можуть бути оштрафовані на суму до 20 млн євро або 4 % від їхнього глобального доходу.

Ключовий напрямок 1

Європейські правові
рамки та політичні
заходи

Кодекс поведінки ЄС щодо протидії незаконним проявам мови ворожнечі в інтернеті (2016)

Кодекс поведінки ЄС щодо протидії незаконним проявам ворожнечі в інтернеті, прийнятий у травні 2016 року, є добровільною угодою між Європейською комісією та провідними ІТ-компаніями (Facebook, Twitter, YouTube та Microsoft).

Пізніше угода була розширена і включила такі платформи, як Instagram, Snapchat, TikTok та LinkedIn.

Ця ініціатива має на меті боротися з поширенням незаконних проявів ворожнечі в інтернеті, посилити співпрацю між технологічними компаніями та громадянським суспільством, а також забезпечити швидке видалення шкідливого контенту, зберігаючи при цьому баланс із свободою вираження поглядів.

Ключовий напрямок 1

Європейські правові
рамки та політичні
заходи

Кодекс поведінки Європейського Союзу - Основні цілі Кодексу поведінки Європейського Союзу

Основні цілі

- Швидке видалення:** Платформи повинні вжити заходів протягом 24 годин, щоб видалити позначені прояви мови ворожнечі.
- Співпраця:** Технологічні компанії тісно співпрацюють з НУО та урядами для виявлення шкідливого контенту.
- Прозорість:** Платформи звітують про те, як вони модератують контент та співпрацюють з правоохоронними органами.
- Позитивні повідомлення:** Заохочує поширення контрнарративів для боротьби з ненавистю та екстремізмом.

Ключовий напрямок 1

Європейські правові
рамки та політичні
заходи

Кодекс поведінки Європейського Союзу - Основні цілі Кодексу поведінки Європейського Союзу

Платформи повинні перевіряти та реагувати (видаляти, обмежувати або зменшувати видимість) на мову ворожнечі протягом 24 годин. Особлива увага приділяється серйозним випадкам, таким як насильство, дискримінація та погрози щодо вразливих груп.

НУО та фахівці з перевірки фактів допомагають виявляти шкідливий контент та моніторити ефективність роботи платформ. Прогрес відстежується та звітується кожні шість місяців Європейською комісією.

Ключовий напрямок 1

Європейські
юридичні визначення
онлайн-цькування та
мови ворожнечі.

Рада Європи — Конвенція про кіберзлочинність (Будапештська конвенція)

Будапештська конвенція про кіберзлочинність, також відома як Конвенція про кіберзлочинність, є першим міжнародним договором, спрямованим на боротьбу з кіберзлочинністю, включаючи мову ворожнечі, онлайн-цькування, шахрайство та хакерство. Станом на 2024 рік Будапештську конвенцію підписали 68 країн
Додаткові протоколи

Перший протокол (2001), Додатковий протокол (2003)

Другий протокол (2022)

- Посилення співпраці правоохоронних органів
- Посилює транскордонний обмін даними у справах про кіберзлочини.
- Покращує екстрений доступ до цифрових доказів у справах, пов'язаних з тероризмом.

Практичний приклад

«Delfi AS проти Естонії» (2015)

У 2015 році Європейський суд з прав людини виніс рішення у справі «Delfi AS проти Естонії» — знаковій справі щодо онлайн-цькування та мови ворожнечі. Delfi, один із найбільших новинних порталів Естонії, який дозволяє читачам залишати коментарі під своїми статтями. Незважаючи на наявність фільтрів та інструментів для повідомлення про порушення, було опубліковано кілька вкрай образливих та загрозливих коментарів, спрямованих проти конкретної особи, які були визнані незаконними.

Суд визнав Delfi відповідальним за це, підкресливши, що як професійний постачальник новин він мав підвищений обов'язок швидко моніторити та видаляти шкідливий контент. Його система модерації була визнана недостатньою для захисту прав потерпілого. Ця справа ілюструє відповідальність посередників — онлайн-платформи можуть бути притягнуті до відповідальності за шкідливий контент користувачів, якщо вони не діють відповідально. Вона також вплинула на політику ЄС, зокрема на Закон про цифрові послуги, який посилює правила виявлення та видалення незаконного контенту.

[Для детальної інформації натисніть тут](#)

Практичний приклад

Як боротися з
#HateSpeech в
інтернеті ...?

Натисніть,
щоб
переглянути

Як боротися з #HateSpeech в інтернеті, використовуючи підхід, заснований на правах людини?

Деякі люди використовують повідомлення, що порушують права інших на гідність, рівність та безпеку. Коли свобода слова перетворюється на злочинну «мову ворожнечі» і як найкраще на це реагувати? Орієнтуватися на цій тонкій межі нелегко.

Але в інтересах захисту прав людини для всіх ми можемо — і повинні — інтенсивніше співпрацювати, щоб вирішити цю проблему.

Практичний приклад

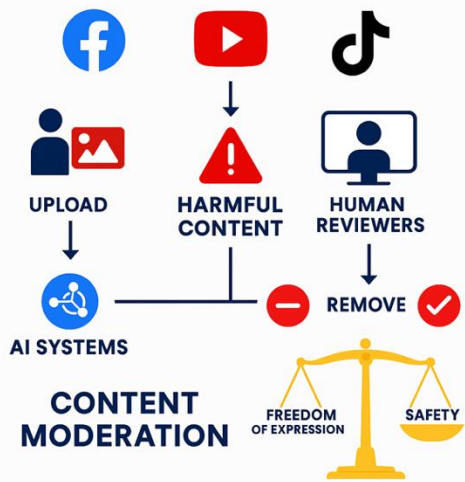
«Включення
мови ворожнечі
до переліку
злочинів ЄС»

Натисніть,
щоб
переглянути

У відео представлено дискусію в Європейському парламенті щодо посилення правового захисту від онлайн-цькування та мови ворожнечі в усьому Європейському Союзі.

У відео підкреслюється нагальність вирішення проблеми цифрового насильства у взаємопов'язаній Європі, виклики транскордонного правозастосування та баланс між свободою вираження поглядів і захистом осіб від шкідливої поведінки в інтернеті. Воно надає уявлення про те, як політики прагнуть створити узгоджену правову відповідь, яка змусить онлайн-платформи діяти швидко та відповідально щодо видалення незаконного контенту, одночасно захищаючи демократичні цінності.

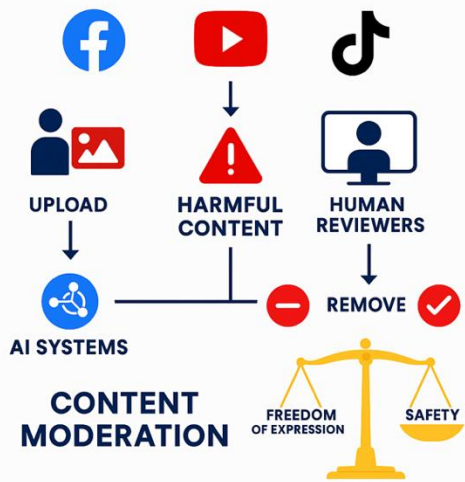

Ключовий напрям 2

Роль платформ соціальних медіа у моніторингу та зменшенні шкідливого контенту.

Соціальні мережі відіграють ключову роль у моніторингу та зменшенні шкідливого контенту, використовуючи автоматизовані інструменти та модераторів-людей для виявлення та видалення образливих дописів

Вони встановлюють чіткі правила спільноти, надають користувачам можливість повідомляти про порушення та застосовують такі заходи, як видалення контенту або блокування облікових записів. Платформи також співпрацюють з експертами та публікують звіти про прозорість, щоб підвищити рівень підзвітності. Загалом, вони виступають у ролі активних «гейткіперів», які забезпечують баланс між безпекою користувачів та свободою вираження поглядів. Соціальні мережі — це не просто пасивні хостинг-провайдери, а активні «гейткіпери» у боротьбі зі шкідливим онлайн-контентом, які забезпечують баланс між безпекою та свободою вираження поглядів.

Ключовий напрям 2

Роль платформ соціальних медіа у моніторингу та зменшенні шкідливого контенту.

Системи модерації контенту

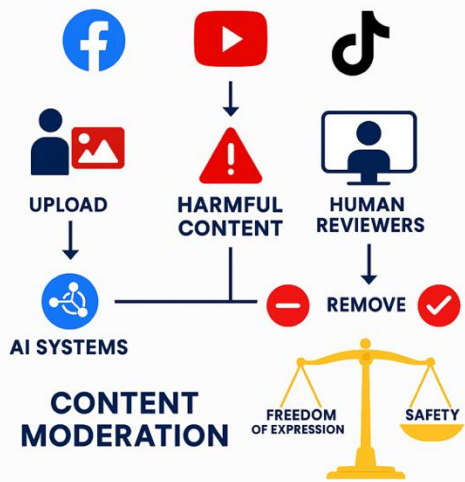
Платформи використовують поєднання автоматизованих інструментів виявлення (наприклад, алгоритмів штучного інтелекту, що сканують на наявність мови ворожнечі, цькування, дезінформації) та людей-модераторів для виявлення шкідливого контенту, такого як насильство, екстремізм, мова ворожнечі та зловживання.

Чіткі стандарти спільноти

Вони встановлюють та оприлюднюють правила спільноти, які визначають, що вважається забороненою або шкідливою поведінкою, забезпечуючи, щоб користувачі були обізнані з межами дозволеного.

Проактивний моніторинг

Сучасні інструменти, такі як обробка природної мови та розпізнавання зображень, дозволяють проактивно виявляти шкідливий контент до того, як він набуде популярності, замість того, щоб покладатися виключно на повідомлення користувачів.

Механізми повідомлення користувачів

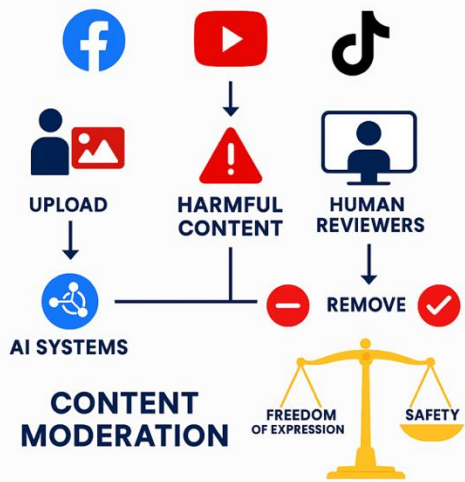
Платформи дозволяють користувачам повідомляти про образливі або шкідливі публікації, коментарі чи акаунти, які потім перевіряються з метою можливого видалення або застосування санкцій.

Заходи щодо пом'якшення наслідків

Це може включати видалення шкідливого контенту, призупинення або блокування акаунтів, що порушують правила, зменшення видимості сумнівного контенту або надання попереджень та міток перевірки фактів.

Ключовий напрям 2

Роль платформ соціальних медіа у моніторингу та зменшенні шкідливого контенту.

Співпраця з експертами та регуляторними органами

Багато платформ співпрацюють з НУО, урядами та науковими установами з метою вдосконалення політик модерації, особливо щодо таких чутливих тем, як безпека дітей, тероризм та ненависть в інтернеті.

Прозорість та підзвітність

Публікуючи звіти про прозорість та надаючи дані щодо модерації, платформи демонструють, як вони забезпечують дотримання своїх правил та працюють із шкідливим контентом.

Ключовий напрям 2

Роль платформ соціальних медіа у моніторингу та зменшенні шкідливого контенту.

Цифровий інструмент — Google Trends

Google Trends – це безкоштовний інструмент, який показує, що саме люди працюють з пошуком у Google. Він допомагає побачити, які теми є популярними, як змінюється інтерес до них з часом та в яких частинах світу люди їх шукають.

Це може бути корисно для виявлення перших ознак проблем, наприклад, коли раптово зростає кількість пошукових запитів щодо протестів або мови ворожнечі. Це також може допомогти зрозуміти, що є важливим для людей у різних країнах, та оцінити, чи привертає кампанія або повідомлення увагу.

Дізнатися
більше

Ключовий напрямок 3

Підходи до забезпечення цифрової безпеки на основі штучного інтелекту та модераторства людиною.

Частина А: ШІ + модерація людьми на практиці

Для ефективної боротьби зі шкідливим онлайн-контентом багато платформ поєднують переваги штучного інтелекту (ШІ) та людського судження.

Як це працює

Системи ШІ швидко виявляють і видаляють великі обсяги образливого або підозрілого контенту. Люди-модератори займаються складними випадками, що залежать від контексту – якщо це стосується важливих культурних, мовних або емоційних аспектів.

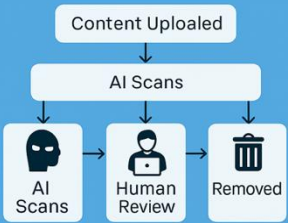
Європейські приклади:

Netino та Tjekdet використовують гібридні моделі ШІ та людей-модераторів для модерації соціальних мереж, що допомагає забезпечити як швидкість, так і справедливість. Ці сервіси допомагають платформам масштабно боротися зі шкідливим контентом, таким як мова ворожнечі, фейкові новини та цькування.

Enforcing Digital Safety in Europe

AI + Human Moderation in Practice

- Hybrid moderation removal
- Human oversight essential cases
- Example: Netino and Tjekdet nybra

EDMO: Research, Oversight & Policy

- Fact-checks and a network-checking network
- Analyzes hate speech and AI bias
- Collaboration under DSA (DA)

- Factcheck-reisuer: uhterlaisan regulat iopants aigtas

Ключовий напрям 3

Підходи до забезпечення цифрової безпеки на основі штучного інтелекту та модераторства людиною.

Частина Б: ШІ + модерація людьми на практиці (EDMO — Дослідження, нагляд та політика)

Європейська обсерваторія цифрових медіа (EDMO) — це платформа, запущена Європейською комісією у 2020 році для боротьби з цифровими загрозами, такими як дезінформація та мова ворожнечі, у всьому ЄС.

Основні функції

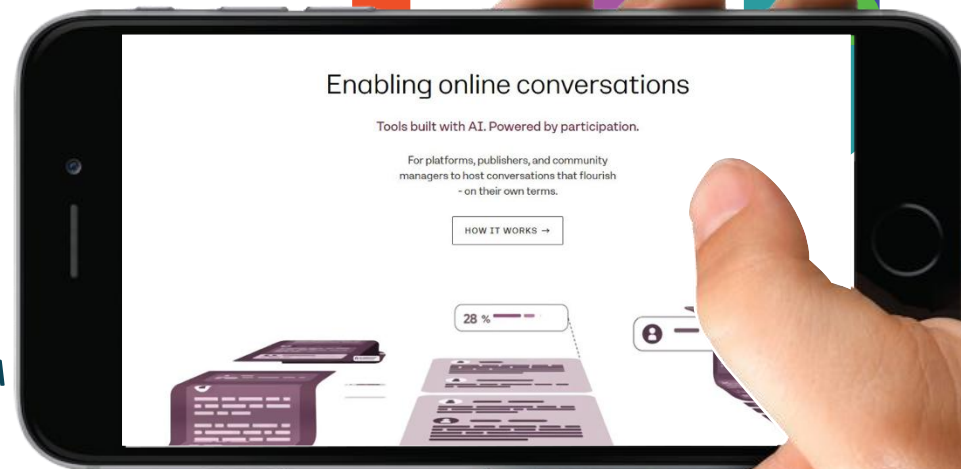
- **Мережа перевірки фактів:** координує роботу експертів по всій Європі з метою виявлення та спростування неправдивого або оманливого контенту.
- **Дослідження модерації за допомогою ШІ:** вивчає тенденції щодо ненависті та дезінформації в інтернеті, зокрема те, як інструменти ШІ можуть як допомагати, так і шкодити зусиллям з модерації.
- **Усвідомлення упередженості:** висвітлює ризики алгоритмічної упередженості та підтримує етичну, прозору модерацію контенту.
- **Стратегія співпраці:** EDMO співпрацює з органами ЄС, соціальними мережами та громадськими організаціями. Результати її досліджень використовуються для розробки регулювання на основі даних, зокрема в рамках Закону про цифрові послуги (DSA) щодо безпеки та прозорості платформ.

Цифровий інструмент — API Google

Сервіс API Perspective від Google – це інструмент штучного інтелекту, призначений для підтримки ввічливого та конструктивного спілкування в інтернеті. Він аналізує текстовий контент і надає оцінку, яка вказує, наскільки «токсичним» або шкідливим може бути текст.

Він аналізує текст, наприклад коментарі, дописи чи повідомлення, і видає оцінку, яка вказує на рівень токсичності, цькування, образ, погроз чи інших небажаних проявів поведінки. API не цензурує висловлювання, а призначений для допомоги модераторам, розробникам платформ та дослідникам у позначенні, пріоритезації чи фільтруванні контенту, який може погіршувати якість дискусії.

Дізнатися
більше

Ключовий напрямок 4

Структури підтримки для осіб, які постраждали від цифрового насильства.

Соціальні та інституційні заходи реагування на онлайн-цькування та мову ворожнечі

1. Ініціативи на європейському рівні

У Європі кілька організацій працюють над захистом та підтримкою осіб, які стали жертвами мови ворожнечі, цькування та насилля в інтернеті.

Двома ключовими учасниками є:

- Європейський рух проти мови ненависті
- Центри безпечного інтернету (створені в країнах ЄС)

Яку допомогу вони пропонують?

- **Психологічна підтримка:** допомога особам, які зазнали емоційних або психічних травм внаслідок онлайн-насилля.
- **Юридичні консультації:** інформація про цифрові права та правові засоби захисту для жертв.
- **Освітні ресурси:** інформаційні кампанії, набори інструментів та матеріали з цифрової грамотності, спрямовані на профілактику та підвищення стійкості.

Ключовий напрямок 4

Структури підтримки для осіб, які постраждали від цифрового насильства.

Основні європейські ініціативи щодо забезпечення безпечнішого цифрового простору

Захист дітей та молоді в інтернеті: основні програми ЄС та Ради Європи

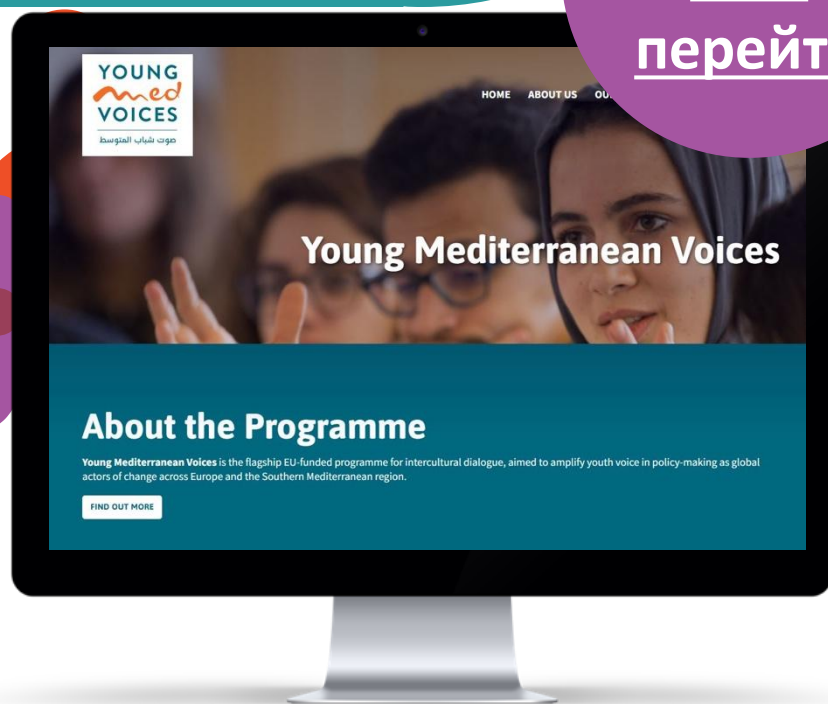
«Кращий інтернет для дітей» (ВІК) Під керівництвом Європейської комісії ВІК сприяє безпечному та інклюзивному цифровому досвіду для дітей та молоді за допомогою: цифрової грамотності, батьківських інструментів та освіти з питань безпеки в інтернеті; ліній допомоги та гарячих ліній через Центри безпечного інтернету по всьому ЄС; участі молоді у формуванні цифрової політики ЄС (наприклад, Молодіжна панель ВІК, День безпечного інтернету)

Рада Європи створила **Рух проти мови ворожнечі**, ця молодіжна кампанія (2013–2017) боролася з мовою ворожнечі в інтернеті за допомогою цифрового активізму та контрнарративів, а також інструментів моніторингу та правового захисту. Також співпрацювала з освітянами, НУО та платформами. Її спадщина продовжується в поточних програмах з прав людини та цифрового громадянства

Практичний приклад

Young Mediterranean
Voices (Євро-
середземноморський
регіон)

Натисніть,
щоб
перейти

Як боротися з #HateSpeech в інтернеті, використовуючи підхід, заснований на правах людини?

Програма Young Mediterranean Voices (ініціатива «Голоси молоді Середземномор'я»), що фінансується ЄС та координується Фондом Анни Лінд, надає молоді з усієї Європи та південного Середземномор'я можливість брати участь у міжкультурному діалозі через дебати та обговорення політичних питань. Програма навчила тисячі молодих людей критичному мисленню та діалогу, сприяючи взаєморозумінню та зусиллям з миробудування у різних громадах.

Додаткові ресурси

Тип	Назва та посилання	Опис
СТАТТЯ	<u>Протидія мові ворожнечі в інтернеті: Як належна перевірка дотримання прав людини застосовується до платформ?</u>	У цій статті розглядається, як онлайн-платформи можуть виконувати свої зобов'язання у сфері прав людини шляхом впровадження механізмів належної ретельності для протидії мові ворожнечі в інтернеті, з акцентом на нормативно-правові рамки ЄС.
ВІДЕО-ІНТЕРВ'Ю	<u>Навички вирішення проблем для посередництва у спорах</u>	Д-р Саліха Тюркменоглу Беркан — досвідчений науковець у Технічному університеті Гебзе. Вона працює фахівцем з вирішення конфліктів у відомій неурядовій організації.
ПОСІБНИК	<u>Протидія та боротьба з мовою ворожнечі в інтернеті: Посібник для політиків та практиків</u>	Цей посібник містить практичні рекомендації щодо політики, правові принципи та реальні приклади боротьби з мовою ворожнечі в інтернеті на національному та міжнародному рівнях

«Надання молоді можливості орієнтуватися у цифровому просторі, формувати його та захищати — це не просто мета, це спільна відповідальність, яку ми всі несемо»

**Європейська комісія
та Рада Європи**

Тема 4

Етична цифрова взаємодія: питання конфіденційності, упередженості та поведінки в інтернеті

Огляд

Етична цифрова взаємодія:
питання конфіденційності,
упередженості та
поведінки в інтернеті

Кібербулінг та цифрова дискримінація незрівнянно сильно впливають на маргіналізовані групи, погіршуючи їхній психічний стан та обмежуючи участь у онлайн-житті

У цьому розділі розглядається, як стратегії цифрового посередництва — такі як методи вирішення конфліктів, ініціативи, очолювані спільнотами, та політичні заходи — можуть бути використані для запобігання та вирішення цих викликів. Учасники розглянуть приклади успішних посередницьких зусиль та ознайомляться з практичними підходами, що сприяють безпечнішим взаємодіям в інтернеті.

Ключові напрями:

- 01** Поширення та еволюція кібербулінгу та цифрової дискримінації
- 02** Цифрове посередництво та підходи відновного правосуддя у вирішенні онлайн-конфліктів.
- 03** Інституційна політика та громадські ініціативи щодо створення безпечніших цифрових просторів.
- 04** Освітні програми, що сприяють підвищенню обізнаності та профілактиці

Пояснення основних визначень та понять

- **Кібербулінг проти цифрової дискримінації:** виявлення закономірностей та розуміння їхнього соціального впливу.
- **Цифрове посередництво та вирішення конфліктів:** методи конструктивного вирішення цифрових суперечок.
- **Роль освітян, батьків та політиків:** спільні зусилля з метою запобігання та реагування на шкоду в інтернеті
- **Найкращі практики у сфері цифрової безпеки:** європейські рамки та стратегії на місцевому рівні, що сприяють відповідальній взаємодії.

Ключовий напрямок 1

Поширення
та еволюція
кібербулінгу та
цифрової
дискримінації

Кібербулінг проти цифрової дискримінації: закономірності та соціальний вплив

Хоча про кібербулінг та цифрову дискримінацію часто говорять в одному контексті, це два різні явища. Кібербулінг зазвичай передбачає повторюване вороже поводження щодо окремих осіб, тоді як цифрова дискримінація стосується маргіналізації певних груп на основі раси, статі, інвалідності, сексуальної орієнтації чи інших ознак ідентичності у цифровому просторі.

Дослідження показали, що маргіналізована молодь непропорційно часто стає об'єктом нападів в інтернеті, що посилює існуючі соціальні нерівності (Tynes et al., 2008). Це вимагає не лише технологічних рішень, а й освітніх та політичних заходів, спрямованих на усунення першопричин цифрової шкоди.

Ключовий напрямок 1

Поширення
та еволюція
кібербулінгу та
цифрової
дискримінації

Кібербулінг проти цифрової дискримінації: закономірності та соціальний вплив

Аспект	Кібербулінг	Цифрова дискримінація
Цільова група	Особи	Групи за ознакою ідентичності
Характер	Особистий, емоційний, повторюваний	Системний, культурний, часто алгоритмічний або керований спільнотою
Приклад	Поширення чуток, образи, погрози в інтернеті	Відмова у наданні послуг, мова ворожнечі, спрямована проти маргіналізованих груп
Вплив	Емоційна шкода для особи	Посилення нерівності, обмеження доступу та відчуження певних груп

Ключовий напрямок 1

Поширення
та еволюція
кібербулінгу та
цифрової
дискримінації

Кібербулінг проти цифрової дискримінації: закономірності та соціальний вплив

Приклад кібербулінгу: (типовий сценарій):

Учень старшої школи щодня стає об'єктом насмішок у класному чаті WhatsApp. Однокласники створюють меми з його фотографією та публікують їх, додаючи до них образливі коментарі. Таке повторюване, цілеспрямоване поведіння є кібербулінгом.

Приклад цифрової дискримінації (типовий сценарій):

Приклад: На багатокористувацьких ігрових платформах геймерки часто стикаються з сексистськими зауваженнями під час голосових чатів. Фрази на кшталт «Повертайся на кухню» або «Дівчата не вміють грати» лунають регулярно, змушуючи геймерок почуватися виключеними або незахищеними. Навіть якщо це не спрямовано проти однієї конкретної особи, це створює вороже середовище для цілої групи.

The prevalence and evolving nature of cyberbullying and digital discrimination

Cyberbullying affects users across social media, gaming platforms, and online forums, often targeting minorities and vulnerable groups.

Ключовий напрям 1

Поширення та еволюція кібербулінгу та цифрової дискримінації

Що таке кібербулінг?

Кібербулінг — це булінг, який відбувається за допомогою цифрових пристроїв, таких як мобільні телефони, комп'ютери та планшети. Він включає надсилання, публікацію або поширення негативного, шкідливого, неправдивого або злісного контенту про іншу людину.

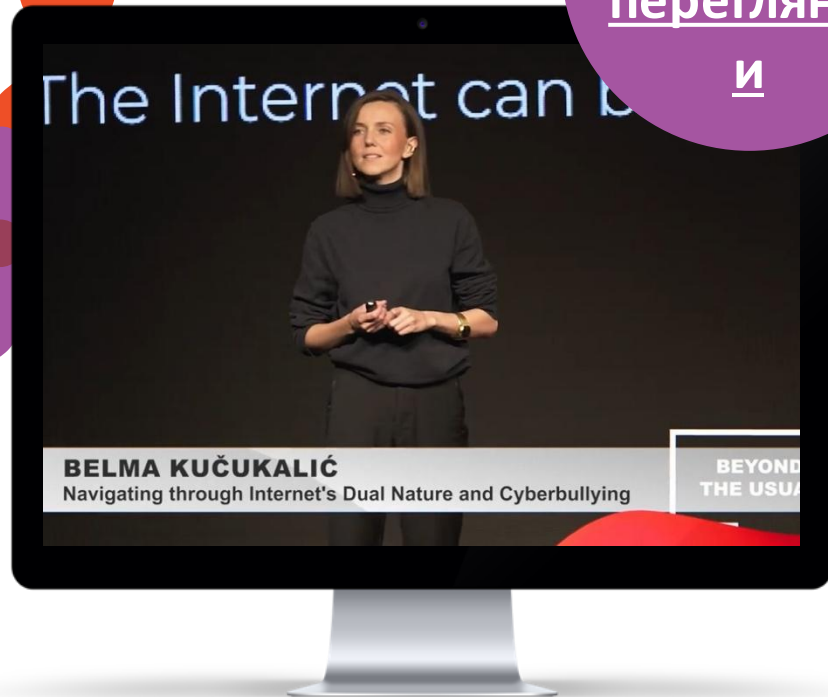
Ключові характеристики:

- Відбувається через SMS, текстові повідомлення, додатки або онлайн-платформи, такі як соціальні мережі, форуми або ігрові спільноти.
- Полягає у поширенні особистої або приватної інформації про іншу особу, що спричиняє сором або приниження.

Практичний приклад

«Як орієнтуватися у подвійній природі інтернету та проблемі кібербулінгу»

Натисніть,
щоб
переглянут
и

У доповіді розглядається подвійна природа інтернету, підкреслюючи як його позитивні, так і негативні аспекти. З одного боку, інтернет пропонує численні можливості, такі як віртуальні відвідування музеїв, глобальні соціальні зв'язки, творче самовираження на платформах на кшталт TikTok та доступ до широких освітніх ресурсів. Він надає людям знання та можливості.

Однак у доповіді також розглядається темна сторона інтернету, підкреслюючи потенційну шкоду, включаючи кібербулінг, онлайн-шахрайство, фішинг та експлуатацію з боку злочинців. У доповіді наголошується на важливості усвідомлення подвійної природи інтернету та надання людям знань і інструментів для безпечного та відповідального користування ним

Ключовий напрямок 2

Цифрове посередництво та підходи відновного правосуддя у вирішенні онлайн-конфліктів

Вступ до цифрового посередництва та відновного правосуддя в онлайн-конфліктах

Цифрове посередництво передбачає сприяння конструктивному діалогу між сторонами конфлікту в онлайн-середовищі з метою усунення непорозумінь та вирішення суперечок.

Відновне правосуддя зосереджується на усуненні шкоди, заподіяної онлайн-конфліктами, за допомогою інклюзивних процесів, що залучають усіх зацікавлених сторін, сприяючи відповідальності та примиренню.

Цифрове посередництво та відновне правосуддя — це способи вирішення конфліктів в інтернеті без покарання. Посередництво допомагає людям спілкуватися та розуміти одне одного, а відновне правосуддя дозволяє потерпілим та відповідальним особам співпрацювати для вирішення проблеми. Ці методи можуть запобігти таким проблемам, як кібербулінг, та зробити онлайн-простір безпечнішим.

Рух проти мови ворожнечі:

Молодіжна кампанія, ініційована Радою Європи, спрямована на боротьбу з мовою ворожнечі та просування прав людини в інтернеті.

Ключовий напрям 2

Цифрове посередництво та підходи відновного правосуддя у вирішенні онлайн-конфліктів

- мобілізувати молодь для протидії мові ворожнечі.
- розвивати участь молоді в онлайн-діяльності та громадянську активність.
- надавати освітні ресурси для навчання з питань прав людини
- організовувати національні кампанії у 45 країнах
- повідомляти про мову ворожнечі (онлайн-інструменти, такі як «Hate Speech Watch») для виявлення та протидії мові ворожнечі.
- організовувати семінари та тренінги для молоді та освітян.

Джерело: Рада Європи – Рух проти мови ворожнечі

Освіта з цифрового громадянства (DCE)

Мета: Надати молодим громадянам цінності, установки, навички та знання, необхідні для відповідального та етичного орієнтування у цифровому світі.

- Розуміння цифрових прав та обов'язків.
- Заохочення безпечного та поважного спілкування в інтернеті.
- Заохочення активної участі в цифровому суспільстві.

Реалізація здійснюється через навчальні програми, підготовку вчителів та ресурси, надані Радою Європи. Програма «CoPE It!», яка фінансується ЄС, доповнює ці зусилля шляхом сприяння діалогу, вирішенню конфліктів та цифровому громадянству серед молоді.

Джерело: Рада Європи – Освіта з питань цифрового громадянства

Ключовий напрям 2

Цифрове посередництво та підходи відновного правосуддя у вирішенні онлайн-конфліктів

Ключовий напрямок 3

Інституційна політика та громадські ініціативи щодо створення безпечніших цифрових просторів.

З метою забезпечення безпечнішого цифрового середовища різні інституції та уряди впровадили політику, що охоплює правові, освітні та соціальні аспекти безпеки в інтернеті.

Ці заходи спрямовані на захист вразливих користувачів, заохочення відповідальної поведінки в цифровому просторі та ефективне регулювання онлайн-платформ.

- **Регулювання та законодавство** — такі закони, як Закон ЄС про цифрові послуги, захищають неповнолітніх від шкідливих практик в інтернеті, забороняють рекламу, спрямовану на дітей, та покладають на онлайн-платформи відповідальність за шкідливий контент (ieu-monitoring.com).
- **Правові рамки, засновані на правах людини** — Сприяють забезпеченню доступу дітей до онлайн-середовища, водночас гарантуючи їхній захист, приватність і можливість активної участі в цифровому просторі (ncca.ie).

Ключовий напрямок 3

Інституційна політика
та громадські
ініціативи щодо
створення
безпечніших
цифрових просторів.

- **Національні стратегії** — поєднання освіти, просування безпечнішого онлайн-контенту, посилення регулювання та дослідницьких ініціатив для протидії новим цифровим ризикам і загрозам.
- **Освітня політика** — школи інтегрують освіту з питань цифрового громадянства в навчальні програми, надаючи учням знання, навички та цінності, необхідні для безпечного, відповідального та етичного використання технологій

Ключовий напрямок 3

Інституційна політика та громадські ініціативи щодо створення безпечніших цифрових просторів.

Створення безпечнішого онлайн-середовища вимагає збалансованого підходу, що поєднує інституційні політики та ініціативи, запроваджені громадою. Інституційні політики — такі як чіткі правила, захист приватного життя та закони проти цькування — встановлюють правові та етичні стандарти для цифрових платформ. Водночас ініціативи громади, зосереджені на освіті, залученні та інформуванні, дають змогу людям розпізнавати ризики, поводитися відповідально та підтримувати інших в інтернеті.

Ефективна безпека в інтернеті також залежить від співпраці між урядами, технологічними компаніями, школами та окремими користувачами. Уряди та промисловості можуть розробляти більш суворі нормативні акти та безпечніші технології, тоді як школи та громади сприяють розвитку цифрової грамотності, ввічливому спілкуванню та позитивній участі в інтернеті. Спільна робота забезпечує цілісний підхід до зменшення ризиків та сприяння створенню більш інклюзивного та ввічливого цифрового простору.

Community-Led

Ключовий напрямок 3

Інституційна політика та громадські ініціативи щодо створення безпечніших цифрових просторів.

Глобальні кампанії

Такі світові ініціативи, як «День безпечного інтернету», об'єднують школи, громади та інституції з метою підвищення обізнаності щодо безпеки в інтернеті, відповідальної поведінки в цифровому просторі та виникаючих цифрових ризиків. Ці кампанії сприяють покращенню розуміння громадськості завдяки масштабній співпраці та обміну інформацією. (ieu-monitoring.com)

Молодіжні та рівноправні програми

Молоді люди проводять заходи для навчання своїх однолітків цифровому громадянству, онлайн-етиці та ризикам дезінформації. Такі програми не лише сприяють взаємній обізнаності, а й допомагають молоді розвивати лідерські навички та формують культуру взаємної підтримки. (digital-strategy.ec.europa.eu)

Community-Led

Ключовий напрямок 3

Інституційна політика та громадські ініціативи щодо створення безпечніших цифрових просторів.

НУО та місцеві проекти

Неурядові організації та громадські ініціативи пропонують семінари на місцях, доступні гарячі лінії та програми з цифрової грамотності. Ці зусилля спрямовані на те, щоб надати людям різного віку навички, необхідні для безпечного та відповідального користування інтернетом, формуючи довгострокову культуру безпеки в місцевих громадах. (digital-strategy.ec.europa.eu)

Модерація спільноти

Модератори-волонтери активно працюють над підтриманням поважного та інклюзивного середовища в інтернеті. Їхня роль полягає у виявленні та усуненні шкідливого контенту, щоб забезпечити безпеку, надійність та привітність онлайн-просторів для всіх користувачів.

Практичний приклад

Інституційна політика та громадські ініціативи щодо створення безпечніших цифрових просторів

«Кращий інтернет для дітей» (BIK+). Стратегія Європейської комісії «Кращий інтернет для дітей» (BIK+) (2022) спрямована на підвищення цифрової безпеки та добробуту дітей та молоді.

Стратегія базується на трьох основних принципах:

1. **Безпечний цифровий досвід** – захист дітей від шкідливого або незаконного онлайн-контенту та поведінки, а також створення безпечного, відповідного віку цифрового середовища, в якому на першому місці стоять інтереси дітей.
2. **Цифрове розширення можливостей** – Надання всім дітям, включаючи тих, хто відноситься до вразливих або маргіналізованих груп, навичок та компетенцій для безпечної навігації у цифровому світі, відповідальної поведінки та прийняття обґрунтованих рішень.
3. **Активна участь** – Надання дітям права голосу в цифровому середовищі шляхом заохочення дитячих ініціатив та зворотного зв'язку, створення творчих та безпечних онлайн-просторів, де цінують їхні думки.

[Для детальної інформації Натисніть тут](#)

Практичний приклад

Інституційна політика та громадські ініціативи щодо створення безпечніших цифрових просторів

Дизайн, адаптований до віку, з надійними заходами безпеки та захисту приватного життя, вдосконаленими інструментами для повідомлення про порушення та гарячими лініями допомоги, кампаніями з медіаграмотності з навчальними матеріалами, а також співпраця між галуззю, урядами та громадами — все це розроблено з урахуванням думки дітей та експертів з метою створення безпечніших та інклюзивніших онлайн-просторів.

[Для детальної інформації Натисніть тут](#)

Education Programs on Digital Literacy and Cyber-Ethics

Integrated
Education

Critical
Thinking &
Safety Skills

Risk
Prevention

Global
Support

Ключовий напрямок 4

Освітні програми,
що сприяють
підвищенню
обізнаності та
профілактиці.

Освітні програми з цифрової грамотності та кіберетики розроблені для того, щоб надати людям знання, навички та цінності, необхідні для безпечного та відповідального користування інтернетом. Ці програми часто інтегруються у шкільні навчальні програми та громадські ініціативи, сприяючи розвитку цифрової обізнаності та етичної поведінки в інтернеті з раннього віку. Вони наголошують на критичному мисленні, безпеці в інтернеті та відповідальному використанні технологій, допомагаючи учасникам розпізнавати та протидіяти таким ризикам, як дезінформація, інтернет-шахрайство та кібербулінг. Глобальні організації, такі як ЮНЕСКО та ЄС, підтримують ці зусилля через кампанії та заходи, такі як **Тиждень медіаграмотності ЄС та Програми цифрового громадянства ЮНЕСКО**, які сприяють обізнаній участі в цифровому середовищі. Такі ресурси, як Learning Corner ЄС («Куточок навчання» ЄС), пропонують інтерактивні інструменти та освітні матеріали, тоді як платформи, як-от All Digital, об'єднують освітян, політиків і громади для обміну найкращими практиками. Разом ці ініціативи сприяють формуванню культури безпечної, поважної та відповідальної цифрової взаємодії.

Практичний приклад

«Етика та цифрові права | Освіта та інформування»

Натисніть,
щоб
переглянути

У відео розглядаються питання етики в інтернеті, конфіденційності та прав людини в сучасному взаємопов'язаному цифровому світі. У ньому наголошується, що інтернет, хоча й надає безпрецедентні можливості для спілкування, освіти та участі, водночас ставить етичні виклики, які вимагають обережного поводження.

У дискусії підкреслюється важливість розуміння своїх цифрових прав — таких як право на приватність, свободу вираження поглядів та захист від шкоди — при одночасному вихованні відповідальної поведінки в інтернеті, що поважає гідність та безпеку інших. Відео заохочує глядачів стати обізнаними, етичними цифровими громадянами, які можуть збалансувати особисті свободи з колективною відповідальністю, забезпечуючи, щоб цифрові простори залишалися інклюзивними, поважними та безпечними для всіх.

Цифровий інструмент – Trace My Shadow

Trace My Shadow – це безкоштовний онлайн-інструмент, який допомагає людям зрозуміти, якою особистою інформацією вони діляться в інтернеті та як її зменшити. Задаючи питання про пристрої, додатки та онлайн-сервіси, якими ви користуєтеся, він виявляє вашу «цифрову тінь» – слід даних, який ви залишаєте і який можуть збирати компанії, веб-сайти та навіть незнайомці.

Потім інструмент пропонує практичні поради щодо захисту вашої приватності, такі як видалення невикористовуваних облікових записів, зміна налаштувань або обмеження дозволів, які ви надаєте додаткам. Це не тільки допомагає зменшити ризик зловживання даними, але й підвищує обізнаність щодо вашої цифрової ідентичності та заохочує до більш відповідальної та етичної поведінки в інтернеті.

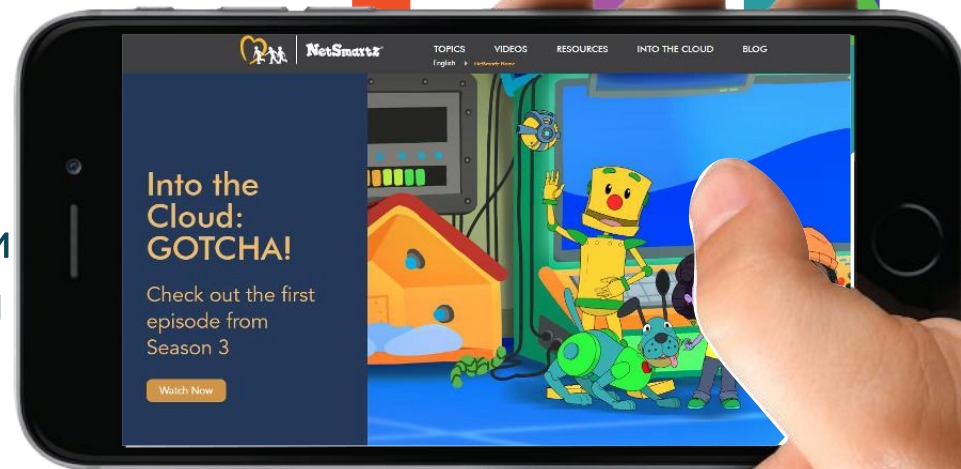

Дізнатися
більше

Цифровий інструмент — NetSmartz

NetSmartz — це освітня програма, створена Національним центром США з питань зниклих та експлуатованих дітей, яка навчає дітей, підлітків, батьків та освітян, як залишатися в безпеці в інтернеті. Вона використовує інтерактивні відео, ігри, вікторини та плани уроків, щоб пояснити важливі теми, такі як кібербулінг, конфіденційність, онлайн-хижаки та відповідальне використання соціальних мереж, у спосіб, що відповідає віковим особливостям. Платформа розроблена для підвищення цифрової грамотності та заохочення позитивної онлайн-поведінки, допомагаючи молоді розпізнавати ризики, робити безпечніший вибір та розвивати емпатію під час цифрових взаємодій. Поєднуючи цікавий мультимедійний контент із практичними порадами щодо безпеки, NetSmartz надає сім'ям та школам можливість створити культуру безпечного, поважного та етичного користування інтернетом

Дізнатися
більше

Практичний приклад

Навчання
цифровій
грамотності для
жінок у Туреччині

[ДЕТАЛЬНІШЕ](#)

Огляд:

У Туреччині Міністерство у справах сім'ї та соціальних послуг започаткувало комплексні програми навчання цифрової грамотності, спрямовані на розширення можливостей жінок, зокрема тих, які відвідують державні освітні центри.

Ці програми розроблені для підвищення цифрових навичок жінок, збільшення їхньої участі в цифровій економіці та сприяння гендерній рівності в цифровому просторі.

Додаткові матеріали

«Інтернет є дзеркалом нашого суспільства, і те, що ми бачимо в мережі, відображає все найкраще, найгірше та найпотворніше, що є в нашому світі. Наша спільна відповідальність — зробити його кращим».

Вінт Серф

Додаткові ресурси

Тип	Назва та посилання	Опис
СТАТТЯ	<u>Кібербулінг серед молоді: законодавство та політика в окремих європейських країнах</u>	Ця робота надає огляд законодавчих заходів у європейських країнах, спрямованих на боротьбу з кібербулінгом, підкреслюючи роль цифрового посередництва в політичних рамках для захисту молоді в інтернеті.
ВІДЕО	<u>Посібник із кібербулінгу та цифрового громадянства для учнів</u>	Це навчальне відео містить рекомендації для учнів щодо відповідального користування цифровим простором. У ньому розглядаються такі теми, як розпізнавання кібербулінгу, розуміння цифрових прав та заохочення поважного спілкування в інтернеті.
ПОСІБНИК	<u>Закони про кібербулінг в ЄС</u>	Цей посібник описує різні правові рамки, що регулюють питання кібербулінгу серед молоді в країнах-членах ЄС.

Додаткові ресурси

Тип	Назва та посилання	Опис
БЛОГ	<u>Блог ЄС «Тиждень кодування»: Надання молоді можливостей для боротьби з кібербулінгом</u>	Цей допис у блозі розповідає про те, як освітні кампанії з цифрових технологій допомагають молоді розвивати стійкість до онлайн-цькування.
БЛОГ	<u>Відновне правосуддя як відповідь на кібершкід</u>	У цій публікації в блозі розглядаються підходи відновного правосуддя до вирішення проблем онлайн-насильства, кібербулінгу та кіберпереслідування.
ВІДЕО	<u>Розуміння, запобігання та реагування на кібербулінг</u>	У цьому інтерактивному вебінарі обговорювалися особливості проблем кібербулінгу серед молоді, а також стратегії виявлення та вирішення цих проблем.

Заключні вправи

Давайте
перевіримо ваші
знання!

Вправа

Щоденник цифрових роздумів

- Протягом одного тижня ведіть короткий щоденний журнал своїх онлайн-взаємодій — коментарів, які ви публікуєте, повідомлень, які ви надсилаєте, та дискусій, які ви читаєте або до яких долучаєтеся.
- Наприкінці кожного дня відзначайте моменти, коли емпатія, повага або критичне мислення відігравали важливу роль (або могли б бути кращими).
- Наприкінці тижня перегляньте свої записи та визначте 2–3 особисті стратегії для покращення своєї цифрової присутності.

Вправа

Самооцінка щодо упередженості

- Виберіть одну новину або онлайн-дискусію, яка вас цікавить. Зберіть три різні джерела, що висвітлюють цю тему (з різних платформ або точок зору).
- Проаналізуйте кожне з них на предмет мови, тону, подачі інформації та можливої упередженості.
- Напишіть самоаналіз на одну сторінку про те, як ваші власні припущення могли вплинути на те, якому джерелу ви довіряли найбільше, та як ви могли б розширити свій світогляд в майбутньому.

Вправа

Карта слідів конфіденційності

- Здійсніть пошук свого імені, імен користувачів або електронних адрес на різних платформах і відзначте, яка особиста інформація є загальнодоступною.
- Упорядкуйте отримані дані у вигляді «карти ризиків» від найменшої до найбільшої чутливості.
- Створіть конкретний план дій для зменшення вашого цифрового сліду, не шкодячи при цьому вашій присутності в інтернеті.

Вправа

Ланцюгова реакція доброти

- Виберіть платформу та залиште ланцюжок позитивних, підбадьорливих коментарів під 5 різними публічними дописами.
- Відстежте, скільки людей відреагують, поставлять лайк або позитивно відгукнуться.
- Поділіться своїми результатами та поміркуйте, чи поширилися, на вашу думку, ці невеликі вчинки доброти.

Висновки

Цифрова дипломатія та врегулювання конфліктів: Посилення міжкультурної комунікації

Ця тема, присвячена цифровій дипломатії, висвітлювала трансформаційний потенціал онлайн-платформ у сприянні міжкультурному взаєморозумінню та вирішенню конфліктів. На основі міжнародних прикладів студенти оцінювали, як цифрові медіа можуть слугувати дипломатичним інструментом для пом'якшення міжкультурних напружень та сприяння громадянській співпраці. Акцент було зроблено на етичному сторітелінгу, міжкультурній компетентності та стратегічному використанні медіа для запобігання ескалації конфліктів в інтернеті та підтримки діалогу, спрямованого на мир

Висновок

Етична взаємодія в цифровому просторі:
питання конфіденційності,
упередженості та поведінки в інтернеті

Цифрова етика охоплює відповідальну взаємодію, конфіденційність даних та алгоритмічну підзвітність. Сприяння справедливості, усвідомлення упередженості та критична медіаграмотність становлять фундаментальний елемент інклюзивної цифрової культури. Етична взаємодія зміцнює демократичні цінності та захищає цілісність спільних онлайн-просторів.

Висновок

Ця ініціатива спрямована на розвиток цифрової емпатії та сприяння інклюзивній комунікації, а також на зміцненні навичок критичної цифрової грамотності для підтримки етичної та відповідальної онлайн-поведінки.

Завдяки цим зусиллям люди розвинуть глибше усвідомлення цифрових упереджень, набудуть сильнішого почуття відповідальності в онлайн-середовищах та покращать свою здатність вирішувати цифрові конфлікти й подолати розбіжності між різними точками зору чи спільнотами. На наступному етапі ці компетенції можна буде активно застосовувати в різних реальних цифрових взаємодіях, сприяючи створенню більш шанобливих та конструктивних діалогів. Зрештою, мета полягає у заохоченні широкої підтримки інклюзивних, емпатичних та шанобливих цифрових просторів, де цінується різноманітність і де можна почути голос кожного.

ЧАСТИНА 2 – Список використаних джерел

- All-Digital.org. (n.d.). <https://all-digital.org/>
- Council of Europe. (2021). *Recommendation CM/Rec(2021)1 on hate speech*.
- European Commission. (2021). *Digital Education Action Plan (2021-2027)*.
- European Commission. (2022). *The Digital Services Act (DSA)*.
- European Parliament. (2018). *General Data Protection Regulation (GDPR)*.
- Tynes, B. M., Reynolds, L., & Greenfield, P. M. (2008). *Internet social networking and racial identity*. In *Encyclopedia of Race, Ethnicity, and Society* (pp. 920-925).
- UNESCO. (2021). *Citizen Dialogues on AI Ethics: Shaping the Future of AI*. Paris: UNESCO.

www.includememedia.eu

This resource is licensed
under CC BY 4.0

Co-funded by
the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the Finnish National Agency for Education. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them

* З метою економії паперу, будь ласка, роздрукуйте цей документ у відтінках сірого або чорно-білому режимі, а не у кольорі. Будь ласка, друкуйте на обох сторонах аркуша (двосторонній друк) і, якщо можливо, друкуйте кілька слайдів або сторінок на одному аркуші.